

Universul Literar

PREȚUL AȘONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Catastrofa din Italia

Groaznică erupție a vulcanului Etna.

Pentru cultura neamului

Mobilizarea cerută de d. Mihai Sadoveanu, — noul academician, cu prilejul unui banchet literar de dată recentă, este un semn de reculegere din partea intelectualilor de elită ai țării.

Această idee noi o propovăduim de atâția ani și prin această revistă și prin ziar, fără ca un glas autorizat să ia inițiativa regenerării culturale și morale a poporului.

Ne pare bine că un academician dintre cei mai tineri vine să rupă monotonia activității de până azi a înaltei instituții culturale.

Am dori însă ca această mobilizare să se facă în chip efectiv și, în această privință, dacă un suflu nou și inviorător începe să bată sub cupola nemuririi, înțelegem ca Academia Română să-și ia serios rolul ei profund cultural.

S'ar putea institui echipe de intelectuali, scriitori și oameni de știință, care să pornească în pribegia culturală prin fabrici și prin sate, purtând cu ele biblioteci și cinematografe ambulante, improvizând sezători și teatru popular ad-hoc.

Academia ar putea institui premii pentru cei mai buni propagandiști și

fondul lăsat de marele român de confesiune mosaică, Jacques Elias, ar putea fi folosit, în minimă parte, pentru înfăptuirea acestui țel.

Roadele acestei măsuri ar fi admirabile și ele s'ar cunoaște în câțiva ani. Mentalitatea și sufletul poporului s'ar resimți de orizonturile largi, de perspectivele senine ale culturii, care împodobește mintea și inobilează sufletul omenesc.

Atunci vom ajunge, atunci și în chipul acesta, o țară de oameni liberi într'adevăr, cari ar da României o contribuțiune cetățenească și o muncă în folosul țării calitativ superioară celei de azi.

Se vor studia însă marii sacerdoți ai muzelor să coboare din turnurile lor de fildeş — adică din fumul de oracol al cafenelelor în care trândăvesc unii dintre ei, și nu dintre cei mai buni — ca să se ostenească cu luminarea celor mulți.

Numai astfel vom putea crea disciplina culturii în straturile adânci ale poporului și spiritul de ordine va sălășlui în țara noastră prin solidaritatea intelectuală și morală a tuturor.

L. I.

In armistițiu

— AMINTIRI —

Când cobori din tren la Comănești, cum ai eșit din gară dai într-o șosea frumos pietruită, care șerpuește înspre munte și care te duce drept în Lăloaia.

Lăloaia!

În singurătatea în care te afli am petrecut eu o clipă de fericire, sătu-leț vârat în poalele munților!

...Haide amintire, începi și destramă țesătura care a 'nvăluit în minte-mi atâtea și-atâtea momente, când triste, când duiioase, — și peste cari uitarea și-a întins zăbranicul întunecat.

Era în seara de Sft. Ion. Se 'nop-tase.

Ce repede se 'ntunecă la țară, ce repede coboară liniștea în căsuțele acoperite cu stuf.

Din văzduh se lăsau agale fulgii mari și moi de zăpadă, s'ăsterneau încet-încet, acoperind satul tăcut, cu covorul alb al iernii.

Stam în fața sobii cu capul în podul palmelor, privind pălpăirile domoale ale focului care-și juca flăcările pe tavanul vărut; când și când crivățul, coborându-se din vârful bra-zilor din munte sufla pe horn și as-vârlea cenușa afar' din vatră.

Așteptai așa până se făcu opt. Lă-sai focul să-și joace mai departe flă-cările în tavan, începu să mă îm-brac în tîlnă cu uniforma de sârbă-

toare. N'o mai purtasem dela înce-putul războiului, — și ce frumoasă mi se părea tunica cu brandenburguri și cu rozetele aurite, după atâta amar de vreme de stat când în bătaia ploii, când în bătaia vijoriului nemilos, nemâncat, nedormit...

Mi-am luat mantaua pe umeri, căci stam aproape de părintele Mitache, la care eram poftit, — și eșii afară.

Ninsoarea încetase, dar vântul se cam înteți și mă biciuia 'n obraz; candelutele cerului se iveau una câte una, luna se silea să iasă de sub nori.

La părintele Mitache, zăfăfet mare: casa plină de mosafiri: bătrâni, femei, fete, copii... flăcăi de loc.

Cum intrai, părintele mă și luă:

— Bine că veniși nepoate, gata-gata, să-ți legăm lingurile de gât. Haide Olga, du mantaua ofițerașului la cuer. Pofteste nepoate, ia loc între domnișoare.

După sfatul părintelui, m'am așezat între domnișoare.

— Ia taică, începu părintele, să gustăm din țuiculița asta, să ne facem poftă de mâncare.

Strașnică țuică. Parcă turnam foc pe gât.

...Și tot gustând așa, să ne facem poftă de mâncare, mă pomenii că mobilele părintelui Mitache începură să-și schimbe locurile. Acum abia începui să-mi amintesc că eram flăcău, deci să iau seama la ochii fetelor, — mai ales ai domnișoarei Olga — cari se uitau galeș la rozetele aurite.

Luată, cu vorba, nici nu băgai de

seamă când ajunsesem la friptură. Toată arta și-o pusese în joc, cucoana preoteasă ca să-i fie friptura la înălțimea vinului, cu care ne cinstea părintele Mitache.

— Vinu' ăsta, taică, îl am de când m'am hirotonisit, e sfințit taică, face minuni.

Și minuni făcea pe lângă curcanul rumenit și varza călită ce 'nota în grăsimi. Aluneca pe gât ca untdelemnul, nu altceva.

Acum era timp de veselie: cocoana preoteasă prinsese gust de vorbă, vinul începuse să facă minuni, căci părintele măi cu vorba, măi cu răsul, își pleca tot măi mult capul spre cucoana Zoe, — soția controlorului — trăgând cu ochiul la frumosul piept, din belșug decoltat...

Prins în vârtejul petrecerii, uitasem că a doua zi putea să înceapă iar războiul, că peste câteva zile puteam să zac cine știe în ce șant părăsit, zăpada să se aștearnă încet peste trupul în ghețat și a doua zi în locul unde un om și-a dat sfârșitul să nu se vadă decât un morman de zăpadă... ce să te gândești la zilele negre cari au să vină, când acum nu vedeam decât ochii curioși ai părintelui Mitache, când nu simțiam decât un pantofior delicat plectându-se ușurel din când în când pe vârful cismeii și câteva degete catifelate rătăcite pe sub masă în mâna-mi caldă.

Vinul părintelui Mitache făcea minuni.

* * *

Când am plecat de-acolo nu știu cât era ceasul: afară nu mai era senin, farurile cerului nu se mai zăreau, crivățul vruia prin ulițele întunecate și aduna zăpada în nămeți, prin colturile adăpostite.

Un strigăt de cocoș, s'auzi undeva, în depărtare. Trecuse de miezul nopții.

Trecuse de miezul nopții.

Acas' focul se stinsese, numai câțiva tăciuni mai licăreau.

Și-acum uitare, vino din nou și țese la loc pânza, așterne-te peste clipa de fericire petrecută în sătuțelul din poalele munților: așterne-te peste amintirea ochilor, curioși ai părintelui Mitache și peste a pantofiorului delicat ce-mi atingea ușurel vârful cismeii.

Candela se face mică: Pâl-pâl-pâl-pâl! Așterne-te uitare și peste-amintirea mâinii catifelată, rătăcită pe sub masă, căci vinul părintelui făcuse minunea.

Acum se stinge și candela: pâl-pâl-pâl-pâl...

Cum îți înfloriseră bujori'n obraz când mă strângeai de mână, domnișoară-domnișoară!...

C. C. Petroviol

PARASTASUL LUI TAKE IONESCU LA SINAIA

*Cu poveri de gânduri triste și cu inima înfrântă,
Mișcăm astăzi către tine obositul nostru pas,
Urcăm muntele Sinaii, străbătând poteca sfântă
Ce ne duc: la mormântu-ți, adunați la parastas.*

*La mormântul tău să facem venim sfântă rugăciune,
Acolo pe înălțimea unde astăzi odihni-ști,
Acolo unde-o comoară, acolo unde-o minune
S'a îngropat a: când în viață n-ai t.e noi nu mai trăești.*

*La mormântul tău ne strângem, stăpân:și de grea durere,
Ne dădăm cuorinși de grijă, cu glas lin, stăruiitor
Nu-i îndemnuri, noi-i povește dela tine iar a cere
Si acum, după moarte, s're-al țării viitor.*

N. ȚINC

Ermitul dela Sérignan

Anul acesta, hotărât, va fi bogat în centenare. Francois Fabié, înduioșatul și puternicul pictor al vieții rustice, și-a luat, cu drept, frumoasa îndatorire de a organiza sărbătorirea centenarului ilustrului Omer al Insectelor, savantul sublim și ermit: Jules H. Fabre. În 1910 sau în 1911, în momentul când s'a descoperit, această curată glorie, erudita revistă franceză: „*Les Annales*“, a organizat un frumos pelerinaj la Sérignan, solitara reședință a celebrului entomolog francez, unde și-a scris cea mai măreață și mai literară operă științifică din câte s'au scris vre-odată în lumea toată.

În amintirea acestui omagiu ce s'a adus atunci ilustrului savant, Francois Fabié a fost rugat să recidiveze, dând ideia de a sărbători în mod demn centenarul lui I. H. Fabre.

Fabre e una din cele mai originale și mai curate glorii ale Franței. Originală, căci această glorie e aproape unică, — nici o operă a naturaliștilor trecutului ne putând fi asemuită că *Amintirile Entomologice*; — curată, pentru-că nici o imagină displăcută nu se amestecă, nici un calcul de ambiție sau de interes nu o înjosește și că această glorie strălucește în lume fără ca omul admirabil pe care această operă îl luminează astăzi să o fi voit, nici să o fi căutat, nici să o fi urmărit prin alte mijloace de cât prin munca solitară, perseverență și obscură.

Născut din părinți umili, într'un sat din ținutul Ronergue, Fabre n'a trecut pragul marilor școli cari dau elevilor lor diplome strălucitoare și sprinjalul camaraderiilor influente. El a primit lecții de la un umil profesor, care a fost în același timp bărbierul, paracliserul, descălul și ceasornicarul comunei. Fabre devine institutor, apoi, muncind zi și noapte fără profesor, bacalaureat și licențiat. A învățat științele la Carpentras, la Ajaccio, în cele din urmă la Avignon, reședința sa definitivă, adevărata sa patrie. El stă aici treizeci de ani, mai mult pe câmpuri decât în oraș. Inițiază pe elevii săi în minunile naturii. Le comu-

nică pasiunea sa. Această materie, cu el, n'a mai fost obiectul unui curs abstract și plictisitor, a fost „comedia întreagă în o sută de acte deosebite“, sau, mai curând, drama instinctelor desfășurate și feroce cari umplu și devastează universul. Fabre a iubit cu pasiune pe acei minusculi luptători veșnic în război. El nu i'a distrus, le-a observat. A rupt cu practicile uzitate până atunci pe care le socotește imperfecte și barbare. „Voi spintecați insecta, spune el vivisectorilor, iar eu le studiez, în viață; voi faceți din aceasta un subiect de oroare și de milă pe când eu le iubesc; voi lucrați într'un atelier de tortură și de anatomie, pe când eu lucrez sub cerul albastru în cântecul grierilor; voi scurtați viața, eu contemp lu viața“.

Puțin câte puțin, cu răbdarea sublimă și neasemuită poate, până-acum, de desăvârșit savant-glorios, el a agornisit tezaurul de observațiuni și de note din care, mai târziu, a risipit pentru compunerea operei sale neprețioare.

În sfârșit ceasul libertății a sunat. Fabre și-a isprăvit cariera sa de pedagog. Are câteva economii, o mie șase sute de franci! Iși cumpără în împrejurimile localității Orange, o căsuță înconjurată de o grădină. Se instalează în acest îngust domeniu. N'a părăsit'o, de atunci, până la moarte.

Și timp de patruzeci de ani încă (Fabre a murit nonagenar), muncește sârguitor, singur, fericit de oarece munca a fost pentru acest sublim înțelept unica fericire. Publică volume de cari aproape nimeni, în Franța, nu se ocupă, cari însă sunt citite cu lăcomie în țările străine. Aceste volume îi aduc aprobarea uimitoare și înalta stimă a marelui Darwin. Și, totuși, Fabre, rămâne solitar muncind cu sârguință, cu pasiune de savant și cu sufletul generos și nobil al frumoaselor simțiminte de poet al lumii mărunte de insecte.

Dintr'odată, grație solitudinii frățești a vecinului său, Frédéric Mistral sublimul poet provensal. Fabre eși din umbră. Multimea aude de numele său. Vizitatorii — și ce vizitatori! prinții politicii, literaturii și ai artei — se năpustesc la Sérignan și se în-

grămădesc la intrarea modestei locuinți. Respectuoși, înduioșați, (aceștia) cutroeră aleele de la Harmas, văzură laboratorul câmpenesc ale căruia podele au fost pe încetul uzate de pașii cercetătorului savant. Tăcerei i-a urmat renumele zgomotos, umbrei în care a trăit până atunci savantul i-a urmat lumina indiscretă a popularității.

Bătrânul, mirat, gânditor, primia fără exces de mândrie aceste favoruri târzii ale norocului. O supremă decepție îi era rezervată. Fără voia sa, poate i-a fost pusă candidatura la Academia de Științe, care, trebuind să-l aleagă prin aclamare, îl respinse. Unul din membrii acestei academii, Maquenne, se năpusti în contra lui, sub pretext „că un om la vârsta aceasta nu putea să se facă folositor Academiei“. Această Academie însă, s'a dezonorat asociindu-se invidiei meschină a epigonului academic...

Ea datorează acestui geniu, în mod nedemn disprețuit, o reparație solemnă. Desigur că va însărcina pe d. E. L. Bouvier, discipolul și unul din cei mai entuziaști partizani al lui Fabre, să aducă această reparație la serbările apropiate, să ofere memoriei savantului omagiul Academiei, și să exprime în mod public regretetele sale. Va fi ocazia, atunci, să se reediteze faimosul vers pe care *Saurin*, unul din cei 40 de academicieni, l-a gravat sub bustul lui Molière:

Nimic nu lipsește gloriei sale; el a lipsit gloriei noastre!...

Petru T. Gădel

FEMEEA

— Din Heinrich Heine —

*S'au potrivit și se iubiră:
El un pungaș, o desfântă ea.
Când el făcea vie-o pungășie,
Trântită în patu-i: ea râdea.*

*Un an trăiră de minun,
Ș'n ch'furi viața lor tr. cea,
El tot merzu căta prilejuri,
Să fure numai pentru ea.*

*Fiind prins și când sora pascărie
Legat el între puști trecea;
Ea privind de sus, dela fereastră
Nepăsătoare tot râdea.*

*El îi scrie: „Iubit-o, ard de
doru-ți,
„Vino și alină-mi durerea mea,
„Și îndulcește-mi traiul aici“.
Dar, citind scrisoarea, ea râdea.*

*În zorii zilei următoare
El fu dus la moarte.. Ea plânge,
Și când în streang îi văzu trupul
Luptând cu moartea, ea râdea.*

*După o crudă agonie,
El muri cu gâul tot la ea;
L'au îngropat... Și peste o oră
Ea bea vin roșu și râdea.*

Trad. de Vasile D. Bradul
Tro.og

STROFE

— După Heine —

Lângă chipul tău cel blând
Vecinic zâmbitor,
Cr. santeme rând pe rând
In tăcere mor.

Și ca pal. del. flori
Ce se vestejesc,
Ochli-mi triști și visători
Plâng când te rivesc.

Trad. de Const. A. I. Ghica

Șapte mil de ani în urmă

Leagănul culturii

— schiță istorică și artistică —

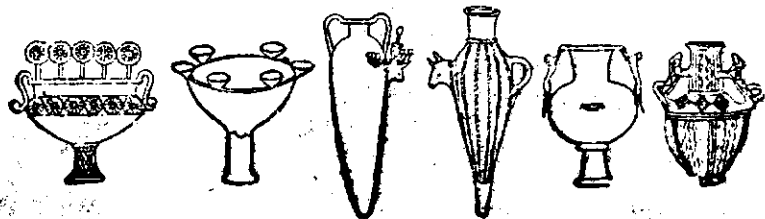
I

Descoperirile făcute în ultimul timp în Egipt și zgomotul ridicat în jurul gășirii mormântului faraonului Tut-an-Kamen, ridică din nou chestiunea originii culturii omenești. Nu mai departe de cât acum 50 de ani în urmă se credea ca un adevăr indiscutabil că leagănul civilizației europene a fost în parte India, dar mai ales Egiptul. De aci, prin Palestina, Siria, Finicia, cultura a străbătut în Asia mică și de aci prin Helespont în Grecia.

Ajungând cea mai mare dezvoltare a sa în Grecia, civilizația s'a întins o parte în Roma, iar o altă parte s'a înapoia în Orient și trecând pe lângă Siria și Palestina a reapărut în Egipt, deșteptând în timpurile Ptolomeilor, viața adormită a țării mușilor, piramidelor și a faraonilor.

Această părere despre mersul civilizației a fost însă în ultimile decenii părăsită față de nouile descoperiri făcute și cari au dovedit că leagănul culturii europene n'a fost India, dar insula Cipru, despre care nu se vorbește nimic în trecut.

Cauza că insula aceasta a fost necunoscută până în ultimul timp, se datorește faptului că fiind stăpânită de turci, aceștia opreau orice săpături și cercetări. Cu ocuparea Ciprului de englezi, o activitate mare arheologică se începe pe această insulă, activitate care dovedește că insula aceeași n'a fost numai leagănul anumitelor creațiuni de artă, dar un fel de depozit a tuturor felurilor de produse locale, începând de la vase simple de lut terminând cu obiecte de artă făcută din ceramică, aramă, bronz, marmoră și cele mai scumpe pietre nestimate și metale neprețuite.

Forme de vase găsite în Cipru.

Ceeace face să se creadă că Ciprul este leagănul culturii este gradăția care se constată în dezvoltarea obiectelor găsite și care dovedește evoluția care s'a urmat dela formele cele mai rudimentare și până la cele mai perfecte și aceasta în toate domeniile atât artistice cât și economice. Sculptura, spre pildă, este reprezentată în toate stadiile evoluției sale, începând cu lucrări făcute în lut și care reprezintă animale sau figuri omenești oribil de nenaturale și terminându-se cu lucrări de artă ca statuia Artemidei, care pare a fi opera unor elevi a lui Praxiteles.

Evoluția sculpturii în Cipru. D. la cea dintâi înce care de s' a'ptur. și până la statuia Artemidei.

Astăzi nu mai încapă nici o îndoială că Ciprul a fost în timpurile preistorice nu numai furnizorul Egiptului de toate obiectele de aramă, bronz sau ceramică, dar a fost furnizorul întregului litoral al Mediteranei.

Alte fapte dovedesc că Ciprul a văzut dezvoltându-se pe teritoriul său 6000 de ani înainte de Christos epoca lui de bronz. Așa, din însemnările calendaristice găsite în Egipt se constată că în anul 4241 înainte de Christos în Cipru lucrările în bronz erau foarte răspândite și că începuturile epocii întrebuintării bronzului trebuiesc căutate cu câteva mii de ani în urmă. Asemănarea între formele obiectelor uzuale și de artă găsite la egipteni și cu cele găsite pe insula Cipru, dovedește de asemenea înrăurirea ultimului asupra Egiptului și ne explică și cine au fost Kesti sau Kistinii, despre cari se vorbește în inscripțiile egiptiene și de care se spune că aduceau faraonilor daruri. Acești Kesti n'au fost decât locuitorii Ciprului.

Probabil că înainte de a fi pătruns în Egipt, cultura și arta Ciprului au pătruns în Grecia la Mikena, unde gășind un teren prielnic de dezvoltare, ia un avânt mare și o vedem că 1500 de ani înainte de Christos, din Mikena revine cultura veche din nou în Cipru, care decăzuse cu timpul.

II

Din lucrurile găsite în Cipru și aparținând epocii Mikeno-feniciene

cele mai interesante sunt acelea cari par a fi scoase din textul bibliei. Așa este căruciorul-spălător, despre care se vorbește și în Cartea Impăraților, și care ar fi aparținând împăratului Solomon. El este tot lucrat din bronz. Nu mai puțin interesante sunt, din punctul de vedere arheologic, și lucrările de lut, dintre care reproducem unele exemplare.

Căruțor-palator, lucrat 7000 de ani în urmă.

După 1110 înainte de Christos, fenicienii se stabilesc definitiv în Cipru, care puțin câte puțin se fărâmițează în mici colonii pentru ca să dispară după ce au fost timp de veacuri cel mai de seamă popor. Căderea Ciprului se explică și prin istovirea minelor sale, din care timp de secole a extras arama necesară lucrărilor de artă și gospodărie.

Cel mai mult care a contribuit ca să poată în lumină însemnătatea pe care a avut-o Ciprul în istoria omenească a fost profesorul Richter, care

a făcut o recoltă frumoasă de lucruri și pe cari le-a dăruit o parte muzeului din Londra, o parte celui din Berlin.

Printre alte descoperiri Richter a găsit urmele unui cimitir, din care nu se conservase decât oase și vase de pământ, toată îmbrăcămintea dispăruse. Se crede după calculele fă-

expresiunea ideii tehnice sunt așa de înaintate în obiectele găsite în cât trebuie să admitem că până să se fi putut ajunge la o astfel de perfecțiune a trebuit să treacă secole întregi.

Dar ceea ce este mai caracteristic este că nu s'au găsit nici un fel de inscripții nici pe obiecte, nici pe morminte, nici sub o altă formă, așa că

În această privință, d. Poincaré, primul ministru al Franței, a formulat o teorie, — a recompensei — care poate să fie ispititoare. D. Poincaré a spus, că emoțiunile puternice ale războinului vor produce opere și oameni superiori, cari nu s'ar putea ivi după îndelungi epoci de liniște. Astfel se vor compensa pierderile de vieți și de lucrări din vremea războiului.

D. Poincaré a adus ca pivot al argumentării d-sale, marile lucrări științifice din evul mediu, când lumea trăia într'un nescărsit șir de emoții războinice.

***

Caricatura.

Urmăresc cu nesățiu caricaturile din ziare și reviste. Mă satisfac în genere mai mult caricaturile, decât desaturile serioase. Și simt un fel de bucurie fizică, atunci când aflu, că o caricatură a supărat până la furie pe caricaturați. Poate să fie aici o explicație, că la noi, nu se scrie, ca să putem citi, satire, fiindcă, fără îndoială, generația noastră n'a putut găsi ca acum așa de multe subiecte de satiră, în prefacerea acesta violentă și fără bun simț. Caricaturistul are astfel marele avantaj, că fixează în câteva trăsături de linii simple și revolte, și satira și umorul față de așa de numeroșii impostori ai zilelor noastre.

Trab.

7000 de ani în urmă! Lucrări în ceramică și lut găsite în insula Cipru.

cute că cimitirul acesta are o vechime de 7000 de ani.

Un alt savant englez Hewitt Myring a făcut descoperiri atât de interesante, obiecte de artă așa de desăvârșite, în cât mulți s'au îndoit de autenticitatea lor, așa sunt de perfecte ca să poată reprezenta o epocă atât de îndepărtată.

Finețea și exactitatea execuției și

studiul critic al arheologului trebuie să se reducă la bănueli și calcule aproximative. Totuși descoperirile făcute în Cipru răstoarnă multe din ideile stabilite și îndreaptă privirile omenirii spre un alt leagăn al începutului cultural al omenirii, care nu este acela pe care ne obicinuisem să'l socotim până acum.

Leandra

Insemnările unui trecător

Însușirile poporului francez.

Erik Sjoestdel, un scriitor suedez cu renume, a scris un volum, din ale cărui extrase găsim în reviste franceze, lucruri foarte interesante, asupra însușirilor națiunii franceze. (Volumul e intitulat: „Secret dela sagesse française“).

Cred că merit să rezum în forma cea mai succintă, cugetarea lui Sjoestdel, care găsește șapte însușiri dominante ale poporului francez: 1) fi-

nete și repede înțelegere; 2) sociabilitate civilizată; 3) spirit familial; 4) individualism și amor propriu; 5) tenacitate; 6) spiritul economic; 7) cultul femeii.

***

Compensație?

Nu numai la noi se constată o generală medioerizare după războiu. În toate țările, cari au dat nescărsite tributuri morții, prin muncitori aleși, cărturari distinși, tineri entuziaști, se simte o lipsă de străduință intelectuală și un nivel moral, care nu satisface nădejile.

Ianoș și arma

Se vorbia de hoși când întâ
lan și mândra se ridică:
— Nu, ma rog, de hoși la nănz
Nici oicând n' este frică.
Făgăduie de mine,
Știi cum fugi?... Vai, săracul l..
Cum fugi de cruce dracul.
Hoș, ma rog, știut prea bine
Arma ea purtă la mine
Și arma încă, frate!..
Revolver-cu toc de niele
Care merge la armate,
Când facut eu pac odată
Cade hoș cât lung pe spate.
Și i uită, n' mai mișcat l..
Mai mult s'ana nu-i muncat
Nici la pipă mai fumat l..
Dar un lucru-adeșrat:
Nici odată eu uitat
Arma ca să fost luat.
Când eu vream la drum să p'ecem
Și când cufăr vream facut,
Ca să arma nu uitat
Totdeauna spunem stăi.
Și la fund de tot ce punem?
I un m' arma mai întâi!

Th. D. Speranția

Pasărea albastră

Pe străzi îmi pare-ades că te 'ntâlnesc:
In gândul meu te port întotdeauna.
Îți cumpăr flori și 'n ele te iubesc,
Te caut, dar tu nu ești în nici una

Adesea ori prin visuri rădăcesc
Pe coasta de Azur, pe unde iuna
Și-aceleași stele blânde te priveasc.

In țara ta e iarnă; de furtună
Cu aripi de zăpadă, ai fugit.
De sigur, ai uitat iubirea noastră.

De sigur că de mult te-a zăpăcit
O altă serenadă sub fereastră.
Ce trist e să poți spune la sfârșit:
„Tot pasăre-i și pasărea a bastră”.

Nikita Macedonski

FULGI DE SOARE

Sub plânsurile vremii.

Sub plânsurile vremii, pe-o urmă de
tăcere, în care nesfârșitul se perde
în gol mereu: spre-o lume ne'n
țelegă, cu aripile frânte se perde ca
o umbră, trudit, sufletul meu.

Dorm florile pe creasta fâgăduinții,
calea, din care se desprinde, fâșii de
înseninare: sărbătorește ceasul cre-
dințelor perdute când fruntea mi-se
aplecă, spre fie care floare.

Pădurile-și destramă răsunetul;
prin zare cât pot cuprinde ochii, pus-
tiul să încovoae, ca un moșneag ce-și
duce spre țintirim povara, cu fruntea
de întunerec, cu umerii de ploae.

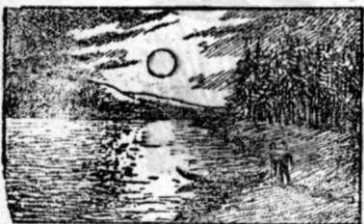
In turnuri adormite plâng umbriile
'noptării, ecoul desnădejdiei, cuprinde
'ntreaga vale; cortegii de călugări
duc vremea s'o îngroape, când vântul
se 'mpieteste cu innuri călătoare.

O!...fori crescute-n preajma cre-
dințelor perdute, de-ați recunoaște
în mine, durerea unui cânt; ași umezi
cu lacrimi, însecetată țărna, ce, sub
amurg de soare, va da desnodământ.

Dar voi dormiți; și somnul, înprej-
muit de vise, vă mângâie zimbirea:
când vi-se frâng petale, și-n noaptea
noptii voas're, nu-mi recunoașteți
umbra, plecată să se peardă pe-a plân-
setelor cale....

Pe urmele făcute, din cari nesfâși-
tul, se perde ca o rază, în goluri de
înopțare sufletul meu amurgul atâtor
năzuințe; își duce singur umbra, spre
pașnica 'ngropare.

George Nutzescu

FILATELIA

Istoria Poștelor în România după tratatul de legislație și Ex- ploatare poștală etc.

— Urmare și sfârșit —

In anul 1846 poștele au primit o
nouă modificare ele au fost date în
antrepriză, cu obligație pentru antre-
prenori de a transporta pe lângă pa-
sageri și gentile, gropurile, expediția
statului și a particularilor de două ori
pe săptămână prin curieri într'adiuși
pe toate drumurile.

Drumurile principale erau întocmite
în Muntenia astfel:

1. Din București la Urziceni-Brăila
și Galați-din Urziceni la Focșani și de
acolo la Brăila.

2. Din București la Ploești și de
acolo spre drumul Brașovului spre
Buzău și Târgoviște.

3. Din București la Oltenița, Călă-
rași, Brăila și din Oltenița la Giurgiu.

4. Din București la Giurgiu, Zimni-
cea și Turnu.

5. Din București prin Ciolănești la
Turnu apoi la Slatina, Craiova și prin
Turnu Severin la Vârciorova.

6. Din București la Pitești și de aci
la Căineni prin C.-Lung R. Vâlcea.

7. Dela R. Vâlcea la Mirila și Tg.
Jiu-dela Tg. Jiu la Severin și Tinăță-
reni.

8. Din Severin la Calafat, din Ca-
lafat la Craiova și din Craiova la Ca-
racal și Islaz.

Iar în Moldova precum urmeaza:
Din Tecuci la Galați.

Din Tecuci la Iași și Sculeni.

Din Vaslui la Ismail și lateral la
Bolgrad.

Din Iași la Mihăileni și Dorohoi.

Din Podul Iloaei la Fălticeni și
Piatra.

Din Focșani la Filipești și din Ad-
jud la Roman iar lateral la Oena.

Intre multe condițiuni ce se impu-
neau antreprenorilor la arendarea
poștelor era și obligația de a ține la
dispoziția Statului și a publicului
surugii și caii trebuincioși pentru tri-
miterea de ștafete.

Ștafetele era un mijloc de corespon-
dențe urgente fiindcă pe acel timp
nu exista telegraf și oricine avea
dreptul a depune la casa poștelor o
ștafetă spre expediare pentru care
trebuia să plătească progon pe doi
cai (progonul se socotea câte 25 pa-
rale pe oră de cal, și fiecare poștă se
socotea drept 2 ore).

Iată un text de contract relativ la
ștafete:

„Contracții vor fi datorii a expedia
ștafetele prin surugiul călare într'a-
dins îndată ce li se vor da la peste,
primind plata progonului pentru doi
cai pe toate poștele întinderii dru-
mului unde s'ar porni, luându-se
drept temei asupra pornirii ștafete-
lor de a se socoti distanța de o poștă
drept două ceasuri și jumătate pe
vremile cele mai împotrivoare, și

pentru că ștafetele se pornesc atât de
câtre stăpânire cât și de către parti-
culari după grabnice trebuințe spre
a sosi în ceasuri hotărâte pe cât adi-
că ar putea ajunge și chiar prin cu-
rier într'adins contracții drumurilor
luând odată plata cuvenită pentru
ștafetă, atât dela stăpânire cât și de
la particulari sunt datorii deodată cu
pornirea ei a slobozi celui ce va fi dat
ștafetă, adevărul arătătoare pe
ziua și ceasul când a primit-o și va
îngriji cu dinadinsul ca expedierea
ei să se urmeze prin mizil cu două
pecetii, carele se va da în mâna su-
rugiului ce se va porni cu dânsa dela
locul trimiterii și în acet chip surugiul
ajungând la prima poștă va da șta-
feta căpitanului împreună cu mizilu,
iar acet din urmă însemnând în mi-
zil ceasul când a ajuns ștafeta la
poșta sa, va da surugiului ce a adus-o
chitanță de primire coprinzătoare de
ceasul când a primit-o, cu care se va
întoarce surugiul la poșta de unde
se pornise, apoi ștafeta pornindu-se
din poștă în poștă cu asemenea chip
până la locul unde se va trimite, că-
pitanul poștei dela punctul din urmă,
însemnând în Mizil ceasul când a a-
juns ștafeta în poșta sa, o va da în-
dată în mâna persoanei către care a
fost adresată arătându-i tot odată și
mizilul cu două pecetii, și luând o
chitanță dela acea persoană dovedi-
toare de ceasul când a primit-o, o va
întoarce prin cea d'întâiu expediție
împreună cu mizilul ștafetei înapoi
la locul de unde s'a fost pornit, ca să
se înfățișeze de contracții, negreșit
și fără zăbavă persoanei ce a primit-o
iar la întâmplare când s'ar dovedi că
a mijlocit vre-o zăbavă întru ajunge-
rea ștafetei la locul unde s'a pornit,
peste ceasurile ce cuprind poștele a-
celui drum, atunci contracțiiul va
plăti numai decât celui ce a pornit
ștafeta, suma de bani ce va fi primit
drept progon îndoită.

Romulus N. Preda

Informațiuni filatelice

In Grecia s'au surșarjat 56 de
mărci, cu inscripția „Revoluția 1922”
Unele din ele sunt, ca emisiune, foar-
te reduse, necoprinzând decât 7—10
mii de mărci, de fiecare valoare.

In Mesopotamia au fost puse în
circulație 11 valori noi, cu inscrip-
ția Iraq, — dela jum. annas la 10
roupies.

Marea revistă filatelică „L'Echo de
la Timbrologie” anunță că s'a pus
în circulație printre colecționari un
mare număr din mărcile de binafa-
cere românești, emise în 1905-1906,
care însă sunt false.

Imitația e reușită și deaceia și pri-
mejdia pentru filateliști de a fi păcă-
liți, e cu atât mai mare.

Correspondența filatelică

Vasile Bonteanu M. *Înăstirea Neamf.* Chiar noi — și cu 350 lei, — dar în stare bună.

In caz afirmativ trimiteți C. Orășeanu, str. general Lahovari 113 București.

Serg. Crivanosu (Deva). Avem. Ce amune doriți? Ce ați trimis prin I-a scrisoare nu sunt mărci, iar în a doua scrisoare, valori extrem de mici.

V. Gr. Teodorescu (R.-Sărat). Trimiteți. Se va face schimbul.

Amedeu Banu (Brăila). Nu se acceptă.

Al. E. Constantinescu (Gara Obor). Serii românești toate și avantajos. Se poate și schimb. Mărcile de care ne întrebați au valoare mică.

C. Dumitrescu (Călărași). Se poate schimb. Trimiteți.

J. M. Andreescu (Fetești). Săptămâna aceasta vom avea drum pe acolo și ne vom opri și la d-v.

N. Christescu (Corabia). Chiar noi. Trimiteți câteva, ce socotiți mai bun, recomandat să le vedem și scriți amănunțit ce aveți.

P. Berman. Vă vom trimite adresele îndată ce ne vor sosi.

Macriu (Giurgiu). Le-am primit, dar toate sunt deteriorate sau subțiate. E regretabil, căci ar fi fost mărci cu valoare. Una singură e în bună stare dar aceia e carte postală. Trimiteți din cele în stare bună.

Celoralți. In numărul viitor.

Bibliografie

Aapărut *L'Echo de la Timbrologie*, tem la cerere.

Cea mai veche monedă din lume

Muzeul din Londra posedă cea mai veche monedă din câte au existat. Ea are forma unui ou turtit, după cum se vede în clișeu alăturat. Pe o latură este reprezentat un animal cu capul aplecat, care pare că

Cea mai veche monedă din lume.

reprezintă o leoaică. Pe cealaltă latură este o inscripție din care reiese că moneda a fost bătută, în anul 525 înainte de era creștină și de către Fanus Galicarnas în vremea împărăției lui Cambis, împăratul Persiei și în anul cuceririi Egiptului. Această monedă, foarte bine conservată este unicul exemplar în lume.

Ce frumos îmi cântă frunza...

Ce frumos îmi cântă frunza plopilor când bate vântul
E o simfonie 'ntreagă a unui suflet chinuit,
E o simfonie 'ntreagă și-i lipsește doar cuvântul,
Cel ce-a dat o viață lumii, sfânt cuvântul de iubit.

Ah! Această simfonie, ce n'ar da s'o mai asculte
Sufletele ce 'n iubire au urmărit doar idealul
Și făcând pârâu de lacrimi din durerile lor multe,
Aceste suflete stînghere și-au urcat întreg calvarul.

Ce frumos îmi cântă frunza; o ascult și dus pe gânduri
Rătăcesc prin alte sferă luminate de alți sori,
Uitând leagănul ființei și uitând de „patru scânduri“
Al meu suflet înțelege că e roua de pe fiori.

Și atunci te văd iubito ca pe-o stea rătăcitoare,
Insemnând în calea vremii o lungă dâră de lumină
Și mă 'ntreb: „In calea vremii, care minte visătoare
Se va înălța pe raze pîn' la sfera ta senină?”

Ioan I. I. Ion Hotarele

De toate

Un obicei curios.— Încă din veacul al XV-lea datează în localitatea Ambert (Puy-de-Dôme) din Franța un obicei ciudat: în timpul Săptămânei Mari un cântăreț se urcă în clopotnița bisericii și de acolo, printr'o lungă trompetă, ce transmite departe sunetele, acesta intonează cântecelul liturgice, cari anunță credincioșilor diferitele slujbe ale zilei.

Oxford, orașul bicicletelor.— Anglia este adevărata țară a bicicletelor dar mai ales Oxfordul, este orașul în care se uzează cel mai mult de acest practic și lesnicios mijloc de locomoțiune. Dela lucrătoarea modestă până la directorul de uzină și delat factorul poștal până la ofițerul superior, toți se duc la interesele lor cu bicicleta. De școlari mici nu mai vorbim!

Cel mai vechiu templu din lume.— E templul Lunei situat pe mahurile deșertice ale fluviului Eufrat. Acest monument, ieșind în relief din mijlocul nisipurilor nesfârșite, are vârsta de aproximativ 7000 ani. Locurile acestea din jurul templului, sânt locuite de Mauri.

O privesc interesantă.— Iarna trecută într'o casă din orașul Quebec (Canada) izbucnește un puternic incendiu. Pompierii vin, pompele intră în funcțiune și apa din cauza joasei temperaturi a atmosferei de—30 grade—căzând pe pereții casei, îngheață și se transformă în fehurite flori și ciucuri de gheață, dând astfel casei un aspect cu totul nou și bizar.

O adevărată dramă pe scenă.— Pe timpul regelui Ioan II-lea se juca în Suedia pe scena unui teatru un mister. Într'o scenă care reprezenta Pașunea, actorul care juca pe soldat înfipse serios lancea în coasta crucificatului, care căzu mort. Căzând, acesta omorî o acțriță. Ioan al II-lea, indignat, se repezi pe scenă și cu o

lovitură omorî pe soldat. Atuncii artiștii se aruncară asupra regelui și-i rețezară capul.

Arborele care râde.— Se știe că există un arbore care doarme... de-a 'n picioarele. Cine se așează sub frunzișul său doarme. Sânt și plante cari plâng, cum e ceapa, altele cari strănută: de pildă tutunul. Iată acum și un arbore care râde. E originar din Arabia și crește în regiunea Oman. Călătorul Pulgrave e primul care a vorbit despre această plantă și a descris-o. Arborele are grăunțe, pe cari, dacă le pulverizăm și le gustăm, recunoștem un gust dulce de zahăr și efectul vine imediat: ne pornim pe un râs cu hohote!

Colaboratorilor noștri

Atragem atențiunea colaboratorilor noștri asupra celor ce urmează:

Monștrisele ce se primesc se citesc cu atențiune și se clasifică definitiv în două categorii: cele publicabile și cele ce nu se pot publica.

Acele lucrări găsite bune apar în revistă nu în raport cu importanța lor sau cu data primirei, ci după necesitățile tehnice de întocmire ale fie-cărui număr, căutându-se, bine înțeles, a le face să vadă lumina tiparului cât mai grabnic, spre a face loc și altora.

De aceia, este inutil și dăunător chiar a se interveni pe ori-ce cale, pentru a obține sau a grăbi publicarea. Din numărul acesta vom reintroduce *Correspondența redacției* în care colaboratorii vor primi răspunsul nostru.

Lucrările găsite nepublicabile sânt trecute la coș de unde — e firesc — nici o putere omenească nu le-ar mai putea scoate.

Aceasta spre a evita o corespondență zadarnică.

Correspondența redacției

Monahul Nicodim.— „Poetul“ e nepublicabil, poate aveți altele mai bune.

Codrin Teoharea.— „Take Lăutarul“ e lipsit de interes.

Stelian Delacâmpina.— Studiul „Panait Cerna“ se păstrează pentru momentul oportun.

Ion Udriște-Olt.— „Iubitei“ e mai slabă ca altele, nu se publică.

Oul miraculos

